

Na osnovu člana 16.stav 4. Zakona o Vladi Zeničko-dobojskog kantona - Prečišćeni tekst („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj 7/10), na prijedlog Ministarstva za prostorno uređenje, promet i komunikacije i zaštitu okoline, Vlada Zeničko-dobojskog kantona, na 27. sjednici održanoj dana 14.09.2015. godine d o n o s i

ZAKLJUČAK

I.

Prima se na znanje Informacija o stanju prikupljanja i deponovanja otpada na području Zeničko-dobojskog kantona i odvozu na regionalnu deponiju „Mošćanica“.

II.

Informacija iz tačke I ovog zaključka upućuje se u dalju skupštinsku proceduru.

III.

Zaključak stupa na snagu danom donošenja.

Broj: 02-14-17050/15.

Datum, 14.09.2015. godine
Zenica

PREMIJER

Miralem Galijašević

DOSTAVLJENO:

1x Ministarstvo za prostorno uređenje,
promet i komunikacije i zaštitu okoline,
1x Stručna služba Skupštine,
1x a/a.

I N F O R M A C I J A

**O STANJU PRIKUPLJANJA I DEPONOVANJA OTPADA NA PODRUČJU ZDK I
ODVOZU NA REGIONALNU DEPONIJU MOŠĆANICA**

Juli, 2015. godine

UVOD

Prema članu 9. Zakona o upravljanju otpadom („Službene novine Federacije BiH“, broj:33/03), donošenje Plana za upravljanje otpadom je zakonska obaveza svakog kantona i predstavlja dokument koji je obavezujući dio procesa planiranja sistema upravljanja otpadom. Plan upravljanja otpadom istovremeno odražava složenost aktivnosti upravljanja otpadom, te predstavlja instrument u čijoj su izradi učestvovali svi relevantni organi u općinskim strukturama i zainteresovane stranke u Zeničko-dobojskom kantonu.

Plan upravljanja otpadom („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj:1/09), definira preduvjete za održivi integralni sistem upravljanja otpadom na području Zeničko-dobojskog kantona za duži period, uz mogućnost vršenja prilagodbi u fazi implementacije, koje su uzrokovane izmijenjenim uvjetima, novim okolnostima, te vremenskim i ekonomskim ograničenjima.

Navedeni Plan predstavljao je i bitnu podlogu u izradi Prostornog plana Zeničko-dobojskog kantona.

POSTOJEĆE STANJE

Praksa upravljanja čvrstim otpadom na području Zeničko-dobojskog kantona je apsolutno neprihvatljiva, prije svega sa ekološkog i zdravstvenog aspekta.

Najčešća praksa, odnosno, način upravljanja i odlaganja otpada, uzrokuje zagađivanje svih segmenata okoliša - zraka, vode, tla, biljnog i životinjskog svijeta, krajolika i izgrađenog okoliša.

Oficijelna mjesta odlaganja otpada se, u najvećem broju slučajeva, koriste bez ikakvih zaštitnih mjera, pa se zbog toga po svojim karakteristikama gotovo ne razlikuju od divljih odlagališta. Osim toga, pored obaveze upravljanja otpadom, komunalna preduzeća izvršavaju i niz drugih zadataka u sklopu svojih aktivnosti.

Uzimajući u obzir navedeno, usvojeni Plan upravljanja otpadom, definiše osnovni koncept upravljanja otpadom koji se zasniva na hijerarhiji postupaka tretmana otpada koji su sastavni dio integralnog sistema upravljanja otpadom a to su: *izbjegavanje, smanjivanje, recikliranje, obrada i odlaganje*.

Dakle, najveći prioritet u tretmanu otpada moraju imati aktivnosti na njegovom izbjegavanju, a postojeća praksa direktnog odlaganja otpada ima najniži prioritet.

Ova dva prioriteta predstavljaju granične zahtjeve integralnog sistema upravljanja otpadom, tako da je realno rješenje negdje između, što u praksi znači - smanjivanje proizvodnje otpada, njegovo recikliranje i obrada.

Implementacija ovih ciljeva je moguća jedino uvođenjem integralnog sistema upravljanja otpadom.

Planom upravljanja otpadom na području Zeničko-dobojskog kantona su, zbog konfiguracije, rasporeda i infrastrukturne povezanosti općina, ali i zbog principa regionalnosti, predviđene dvije zone za uspostavljanje centara za upravljanje otpadom:

ZONA I obuhvata: Zenicu, Visoko, Kakanj, Brezu i Vareš.

ZONA II obuhvata: Maglaj, Žepče, Zavidoviće, Tešanj, Usoru i Doboj jug.

Kao što je već pomenuto, moguće su izmjene u fazi realizacije Plana, pa i promjene pripadnosti pojedinih općina određenim zonama (npr. općine Tešanj, Usora, Doboj jug pa i Maglaj mogu pripasti Regionalnoj deponiji u Doboju).

Puštanjem u rad Regionalne deponije Mošćanica (06.06.2008.godine.), na području Zeničko-dobojskog kantona su se stekli preduslovi za početak implementacije osnovnih ciljeva iz Plana upravljanja otpadom.

U dosadašnjem radu Regionalne deponije Mošćanica, dopremljen je i odložen otpad iz općina regije kako slijedi:

1. Pregled dopremljenih količina komunalnog otpada na RD Mošćanica

Tabela 1

Pregled deponovanih količina komunalnog otpada po korisnicima u tonama (t)

R/b	Korisnici	Period 06.06.2008. do 31.12.2008. godine	2009. godina	2010. godina	2011. godine	2012. godine	2013. godine	2014. godina	Ukupno
1.	Općina Zenica	9.512,57	21.680,05	20.873,63	22.906,86	25.276,30	25.224,34	26.320,62	151.794,37
2.	Općina Busovača	647,61	1.184,08	1.194,24	1.081,44	479,37	1.143,67	1.288,94	7.019,35
3.	Općina Visoko	181,18	1.036,67	7.463,86	7.282,21	7.574,98	7.459,63	7.615,22	38.613,75
4.	Općina Žepče	27,54	318,74	613,92	560,73	417,97	674,77	749,80	3.363,47
5.	Općina Travnik	739,61	4.198,08	6.075,32	5.935,66	6.019,72	5.837,21	5.998,21	34.803,81
6.	Vitez	0	0	0	0	0	960,87	3.212,00	4.172,87
7.	Novi Travnik	0	0	0	0	0	0	0	0
8.	Zavidovići	0	0	0	0	0	0	104,57	104,57
9.	Kakanj	0	0	0	0	0	0	0	0
10.	Ostali korisnici	702,18	333,47	859,27	1.216,90	259,27	270,41	275,04	3.916,54
	Ukupno	11.810,69	28.751,09	37.080,24	38.983,80	40.027,61	41.570,83	45.564,40	243.788,73

Dopremljene količine otpada (t) na Regionalnu deponiju „Mošćanica“ za period
01.01.2015. – 30.06.2015.godina

Tabela 2

R. br	Općina	Januar	Februar	Mart	April	Maj	Juni	Ukupno
1.	Zenica	2.023,49	1.857,08	2.190,47	2.238,21	2.234,10	2.260,98	12.804,33
2.	Visoko	810,80	698,31	732,96	678,61	644,96	595,85	4.160,89
3.	Travnik	455,87	402,00	456,77	509,26	531,69	560,05	2.915,64
4.	Vitez	258,14	250,76	261,53	237,97	280,77	276,17	1.565,34
5.	Busovača	28,81	89,81	98,83	135,58	119,76	117,65	490,44
6.	Žepče	63,89	64,98	64,37	66,92	62,07	68,32	390,55
7.	Zavidovići	24,61	28,89	26,94	34,51	33,48	32,71	181,14
8.	Ostali korisnici	23,96	16,15	66,05	25,68	14,74	16,96	163,54
	Ukupno	3.689,57	3.407,98	3.897,92	3926,74	3.921,57	3.928,09	22.771,87

Uslovi pod kojima Deponija zaprima i deponuje otpad propisani su Pravilnikom o odlaganju otpada a odnosi između privrednog društva i korisnika usluga deponije regulisani su Sporazumom o pristupanju Projektu upravljanja čvrstim otpadom i Ugovorom o korištenju usluga Regionalne deponije Mošćanica u Zenici.

Sastavni dio Ugovora o korištenju usluga Regionalne deponije je i cjenovnik usluga odobren od Skupštine Društva.

RDM d.o.o. Zenica, kao javno preduzeće, formirano je radi obavljanja djelatnosti od javnog interesa a ne radi sticanja dobiti. Zbog toga se Plan poslovanja pravi na bazi pokrivanja troškova rada i ispunjavanja svih obaveza Društva.

Uzimajući u obzir navedeno, a na bazi analitike troškova, utvrđena je cijena deponiranja komunalnog otpada u iznosu od **45,70 KM/t**, bez PDV-a.

Treba naglasiti činjenicu da je cijena deponovanja u direktnoj vezi sa količinom otpada koji se deponuje te da povećanje količina deponovanog otpada može dovesti do snižavanja cijene deponiranja.

Sporazum o pristupanju projektu upravljanja čvrstim otpadom i korištenju Regionalne deponije Mošćanica u Zenici potpisalo je osam općina Regije.

Iz Srednjobosanskog kantona to su općine *Travnik, Vitez, Novi Travnik i Busovača*, a iz Zeničko-dobojskog kantona općine *Zenica, Žepče, Zavidovići i Visoko*.

Usluge Regionalne deponije na Mošćanici uopšte ne koristi općina Novi Travnik, dok je Vitez započeo sa djelimičnim odlaganjem tokom 2013.godine, a općina Zavidovići je započela sa simboličnim odlaganjem tokom 2014.godine.

Općina Kakanj, koja je najbliža lokaciji sanitarne deponije, nije ni pristupila projektu upravljanja čvrstim otpadom u Regiji.

Iz podataka o deponovanim količinama otpada po korisnicima, jasno je da usluge Deponije u najvećoj mjeri koristi grad Zenica, a samim time nosi i najveći teret plaćanja troškova rada.

Nažalost, sve ovo se finansira kroz aktuelnu cijenu usluge odlaganja, koja je veća zbog nikakvog ili nedovoljnog uključivanja drugih općina iz Regije u sistem odlaganja otpada na Regionalnu deponiju.

Sa tehničkog aspekta, potrebno je istaći, da će kapacitet odlagališnih kaset u I fazi, biti dostignut za 2-3 godine. Kasete će biti popunjene otpadom, što znači da treba započeti sa izradom Idejnog i Glavnog projekta izgradnje II faze odlagališnih kaset sa pripadajućom infrastrukturom.

Osim toga, na Regionalnoj deponiji Mošćanica potrebno je implementirati Glavni projekat otplinjavanja deponijskih kaset I faze (ćelije 1,2,3,4,5) sa bakljom, te rješavati prečišćavanje procjednih voda - deponijskog filtrata.

Kako se radi o investicijama u vrijednosti preko 5 miliona KM, neophodno je uključenje Federalnog ministarstva okoliša i turizma i Fonda za zaštitu okoliša Federacije BiH, u cilju obezbjeđenja finansijskih sredstava.

Daljnji razvoj Projekta upravljanja čvrstim otpadom na Regiji za upravljanje čvrstim otpadom koju pokriva Regionalna deponija Mošćanica moguće je realizovati jedino uključivanjem većeg broja korisnika čime se postižu ciljevi koji vode ka uspostavi Integralnog sistema upravljanja otpadom.

Puštanjem u rad Regionalne deponije Mošćanica stvorena je prva, ali najvažnija pretpostavka za uspostavu integralnog sistema upravljanja otpadom.

Potrebno je naglasiti da, prema Zakonu o upravljanju otpadom i njegovim provedbenim propisima, postojeće općinske deponije moraju ispuniti bar minimalne uslove za odlaganje, ali, dugoročno se, u skladu sa navedenim zakonskim rješenjima i donesenim strateškim dokumentima, moraju postupno zatvarati.

Uvažavajući navedeno, kao i činjenicu da ni jedna općina na području Zeničko-dobojskog kantona nije u mogućnosti sebi priuštiti izgradnju i održavanje vlastite sanitarne deponije, ne samo zbog ograničenih finansijskih sredstava, nego i zbog nedovoljnih količina otpada koje su potrebne za samoodrživost iste, Federalno ministarstvo okoliša i turizma je donijelo Rješenja o zatvaranju pojedinih općinskih deponija i to:

Deponija komunalnog otpada Side, općina Zenica

Datum izdavanja Rješenja: 14.11.2012.godine, Rok za zatvaranje: 31.12.2012.godine

Deponija komunalnog otpada Trebetović, općina Žepče

Datum izdavanja Rješenja: 13.02.2013.godine, Rok za zatvaranje: 31.01.2014.godine

Deponija komunalnog otpada Očazi, općina Visoko

Datum izdavanja Rješenja: 04.03.2013.godine, Rok za zatvaranje: 01.03.2014.godine

Deponija komunalnog otpada Nekolj, općina Maglaj

Datum izdavanja Rješenja: 13.02.2013.godine, Rok za zatvaranje: 31.01.2014.godine

Deponija komunalnog otpada Bare, općina Kakanj

Datum izdavanja Rješenja: 31.12.2012.godine, Rok za zatvaranje: 31.12.2013.godine

Deponija komunalnog otpada Ekonomija, općina Zavidovići

Datum izdavanja Rješenja: 23.11.2012.godine, Rok za zatvaranje: 31.12.2013.godine

Deponija komunalnog otpada Krčevac i Selište, općina Busovača (SB kanton)

Datum izdavanja Rješenja: 07.03.2013.godine, Rok za zatvaranje: 01.03.2014.godine

Za kontrolu navedenih rješenja zadužena je Federalna uprava za inspekcijske poslove.

U cilju pomoći u realizaciji izdatih rješenja, Federalno ministarstvo okoliša i turizma u saradnji sa međunarodnom organizacijom SIDA, tokom 2012., 2013. i 2014.godine, izvršilo je novčane transfere prema općinama Zeničko-dobojskog kantona, kako slijedi:

Transferi prema općinama

Tabela 3

R.br.	Općina	Transfer FMOIT-a	Transfer SIDA
1.	ZENICA		448.345,00 KM
2.	ZAVIDOVIĆI	2012.godina: 164.120,00 KM	371.979,00 KM
3.	KAKANJ	2013.godina: 108.347,00 KM	
4.	VAREŠ	2012.godina: 48.042,00 KM 2014.godina: 50.820,00 KM	
5.	MAGLAJ	2013.godina: 76.488,00 KM	
6.	ŽEPČE	2013.godina: 82.862,00 KM	332.054,00 KM
7.	VISOKO	2013.godina: 108.347,00 KM	291.072,00 KM
8.	OLOVO	2013.godina: 76.488,00 KM	
9.	TEŠANJ	2014.godina: 55.440,00 KM	
	Ukupno	770.954,00 KM	1.443.450,00 KM

2. Pokrivenost područja sakupljanjem otpada

Jedan od izuzetno značajnih indikatora integralnog sistema upravljanja otpadom je i pokrivenost općinskog područja sakupljanjem otpada.

Prema podacima koje su dostavile pojedine općine, pokrivenost područja je:

Pokrivenosti područja sakupljanjem otpada

Tabela 4

Općina	Pokrivenost prostora (%)	Broj stanovnika
Breza	70%	10.200
Doboj-Jug	90%	4.500
Kakanj	65%	21.000
Maglaj	70%	19.200
Olovo	10%	4.000
Tešanj	90%	24.590
Usora	100%	7.500
Vareš	70%	7.500
Visoko	65%	25000
Zavidovići	55%	22.000
Zenica	71%	72.400
Žepče	60%	20.000

Povećanje stepena prikupljanja otpada, sa područja pojedinih općina, postiže se kvalitetnijom i brojnijom mehanizacijom, proširenjem prostornih kapaciteta kao i kaznenim mjerama prema kolektivima i pojedincima koji svoj otpad nepropisno odlažu.

3. Oprema za sakupljanje otpada

Gore navedena pokrivenost područja prikupljanja otpada postiže se sljedećom opremom:

Općina Zenica

Operater nadležan za prikupljanje otpada u općini Zenica je preduzeće „Alba“ d.o.o. Zenica.

Preduzeće posjeduje sljedeću opremu:

Kamione - smećare	10 kom
Kamione - podizače	2 kom
Kamione - grajferne	3 kom
Skip kontejner 5m ³	20 kom
Metalni kontejneri 1000 litara	600 kom
PVC kante 240 litara i 70 litara	6800 kom

Općina Kakanj

Operater nadležan za prikupljanje otpada u općini Kakanj je JP „Vodokom“ Kakanj.

Preduzeće posjeduje sljedeću opremu:

Autopodizač - SCANIA	2 kom
Specijalno vozilo za transport MAN	1 kom
Teretno vozilo MAN KIPER	1 kom
Specijalno vozilo - SKIP	1 kom
Kombi vozilo PICK UP	1 kom
Kontejneri	229 kom

Općina Visoko

Operater nadležan za prikupljanje otpada u općini Visoko je JKP „Visočica“ Visoko.

Preduzeće posjeduje sljedeću opremu:

Kamione - smećare	8 kom
Kamione - podizače	1 kom
Traktor sa prikolicom	1 kom
Metalni kontejneri	250 kom
PVC kante	850 kom

Općina Breza

Operater nadležan za prikupljanje otpada u općini Breza je JP „Komunalno“ Breza.

Preduzeće posjeduje sljedeću opremu:

Specijalno vozilo za otpad	2 kom
Grajer	1 kom
Skip	1 kom
Traktor	1 kom
Metalni kontejneri	120 kom
Kontejneri za PET ambalažu	60 kom

Općina Vareš

Operater nadležan za prikupljanje otpada u općini Vareš je JKP „Vareš“ Vareš.

Preduzeće posjeduje sljedeću opremu:

Specijalno vozilo DAFFAT	1 kom
Specijalno vozilo VOLVO	1 kom
Mercedes Benz D	1 kom
Mercedes Benz Unimag	1 kom
Radna mašina - utovarivač	1 kom
Metalni kontejneri 1,1 m ³	340 kom
PVC kante	80 kom

Općina Olovo

Operater nadležan za prikupljanje otpada u općini Olovo je JKP „Bioštica“ Olovo.

Preduzeće posjeduje sljedeću opremu:

Radno vozilo za odvoz smeća	1 kom
Specijalizirano vozilo „MAN“	1 kom
Caterpillar	1 kom
Transporter	1 kom
Kontejneri	80 kom

Općina Zavidovići

Operater nadležan za prikupljanje otpada u općini Zavidovići je JKP „Radnik“ Zavidovići.

Preduzeće posjeduje sljedeću opremu:

Vozila za prevoz otpada	3 kom
Kamion Mercedes kiper	1 kom
Radna mašina TG buldožer	1 kom
Metalni kontejneri	363 kom

Općina Maglaj

Operater nadležan za prikupljanje otpada u općini Maglaj je KJD „Maglaj“ d.o.o. Maglaj.

Preduzeće posjeduje sljedeću opremu:

Smećara	2 kom
Autopodizač	2 kom
Autoutovarivač	2 kom
Kiper	1 kom
Metalni kontejneri 1,1 m ³	70 kom
Metalni kontejneri 5,0 m ³	12 kom

Napomena: Veliki broj kontejnera uništen je u poplavama 2014.godine.

Općina Žepče

Operater nadležan za prikupljanje otpada u općini Žepče je JP „Komunalno“ Žepče.

Preduzeće posjeduje sljedeću opremu:

Vozila	2 kom
Bager za razgrtanje otpada	1 kom
Metalni kontejneri 1,1m ³	150 kom
PVC kante	1500 kom

Općina Tešanj

Operater nadležan za prikupljanje otpada u općini Tešanj je JP „Rad“ Tešanj.

Otpad se odlaže na deponiju Bukva.

Preduzeće posjeduje sljedeću opremu:

Smećara	4 kom
Buldožer	1 kom
Kompaktor	1 kom
Mašine za zemljane radove	2 kom
Metalni kontejneri 1,1m ³	190 kom
Kante	5200 kom

Općina Usora

Operater nadležan za prikupljanje otpada u općini Usora je JKP „Usora“ Usora.

Preduzeće posjeduje sljedeću opremu:

Vozilo za presanje i odvoz otpada	1 kom
Kontejneri	8 kom

Općina Doboj Jug

Operater nadležan za prikupljanje otpada u općini Doboj Jug je JKP „Vis“ Doboj Jug.

Preduzeće posjeduje sljedeću opremu:

Vozilo za presanje i odvoz otpada	1 kom
Kontejneri	81 kom

4. Prijedlog mjera

U cilju poboljšanja stanja u oblasti upravljanja komunalnim otpadom neophodno je poštivanje postojeće zakonske regulative kao i donesenih strateških dokumenata – Strategije zaštite okoliša Federacije Bosne i Hercegovine za period 2008-2018. godina i Plana upravljanja otpadom na području Zeničko-dobojskog kantona.

Uzimajući u obzir sve izloženo, možemo konstatovati da je neophodna uspostava integralnog sistema upravljanja otpadom, za što na području Zeničko-dobojskog kantona postoji osnovna i vrlo bitna pretpostavka - izgrađena regionalna deponija u skladu sa evropskim standardima.

U daljem toku uspostave sistema integralnog upravljanja otpadom potrebno je sljedeće:

- Realizirati neophodne projekte na Regionalnoj deponiji „Mošćanica“
- Priključenje svih općina projektu upravljanja čvrstim otpadom
- Povećati stepen pokrivenosti područja prikupljanjem otpada
- Povećati stepen selektivnog prikupljanja otpada
- Izgraditi reciklažna dvorišta sa selektivnicama s ciljem da općine na deponiju dovoze samo neiskoristivi dio otpada
- Intenzivirati aktivnosti na promociji ekološke kulture građana

Realizacijom navedenih mjera u cjelosti bi se riješio problem prikupljanja i odlaganja komunalnog otpada na području Zeničko-dobojskog kantona.

Nekoliko općina (Zenica, Visoko, Žepče, Kakanj i Tešanj) je pristupilo navedenim aktivnostima te izradilo Planove prilagođavanja, pokrenulo izrade projektne dokumentacije za sanaciju postojećih deponija i za izgradnju pretovarnih stanica i selektivnica.

Na ovaj način stvaraju se pretpostavke da Zeničko - dobojski kanton, kao prvi kanton u Federaciji Bosne i Hercegovine, u potpunosti riješi problem prikupljanja i odlaganja komunalnog otpada.

Obradio:

Sead Čizmić

MINISTAR

Goran Bulajić